GRY I ZABAWY

Z DAWNYCH LAT

KATARZYNA PIĘTKA

GRY I ZABAWY Z DAWNYCH LAT

ILUSTRACJE: AGATA RACZYŃSKA

NASZA KSIĘGARNIA

© Copyright by Wydawnictwo „Nasza Księgarnia", Warszawa 2016

Text © copyright by Katarzyna Piętka, 2016
Illustrations and layout © copyright by Agata Raczyńska, 2016

Projekt okładki i stron rozdziałowych: Anna Pol, Agata Raczyńska
Typografia okładki: Anna Pol

Zdjęcia na okładce:
Hanna Musiałowna/FORUM
Marek Zurn/FORUM
Wacław Klag/REPORTER

Zdjęcia wewnątrz książki:
Marek Zurn/FORUM (s. 7)
Wiesław M. Zieliński/EAST NEWS (s. 14–15, 36–37, 54–55, 70–71)
© Thurston Hopkins/Hulton Archive/Getty Images (s. 46–47)
© Fox Photos/Hulton Archive/Getty Images (s. 94–95)
Wacław Klag/REPORTER (s. 104–105)
Marek Zajdler/EAST NEWS (s. 126–127)

Książka złożona czcionką: My Lucky Penny
Font © copyright by Kimberly Geswein

DLA MARIANKI

Najprostsze zabawy w kole

Aby dobrze się bawić,
niewiele potrzeba. Wystarczy
chwycić się za ręce i krążyć w kole.
A przy słowach „bęc"
lub „bach" paść na ziemię.

Kółko graniaste
Czterokanciaste,
Koło nam się połamało,
Cztery grosze kosztowało,
A my wszyscy bęc!

Albo tak:

Baloniku nasz malutki,
Rośnij duży, okrąglutki.

Balon rośnie,
Że aż strach.

Przebrał miarę,
No i...
Bach!

Dwa ognie

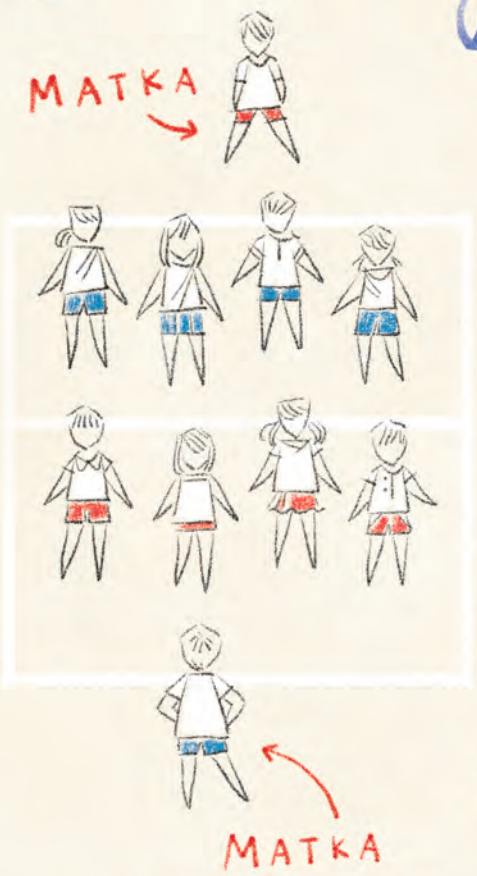

Gra drużynowa. Liczba uczestników jest dowolna, ale musi być parzysta. W dwa ognie gra się piłką na prostokątnym boisku podzielonym na dwie równe części.

Z każdej drużyny wytypowana zostaje osoba, która będzie „matką". Drużyny ustawiają się na swoich częściach boiska, a matki zajmują miejsca za polem przeciwnika.

Zadaniem graczy jest zbijanie piłką osób z przeciwnej drużyny. Można grać na zbicia lub na punkty. Przy grze na zbicia trafieni zawodnicy schodzą z pola i przegrywa ta drużyna, która straci wszystkich graczy. Przy grze na punkty każde zbicie liczone jest jako punkt.

Drużyna, która zdobędzie więcej punktów, wygrywa.

Jeżeli piłka dotknie przeciwnika, a następnie spadnie na ziemię, osoba ta zostaje zbita i schodzi z boiska. Można jednak uratować zawodnika, jeśli po tym, jak zostanie trafiony, ktoś złapie piłkę tak, że nie spadnie ona na ziemię. Wtedy drużyna przejmuje też piłkę.

Zadaniem matek jest pomaganie w zbijaniu. Rzucając piłkę do swojej drużyny, biorą przeciwną drużynę w dwa ognie.

Matka nie może zostać zbita.

Zawodnicy chronią się przed trafieniem unikami, podskokami lub ucieczką, ale bez przekraczania granic boiska.

Zawodnicy mogą też próbować przejąć piłkę...

...wystarczy, że ją złapią, i wtedy sami zaczynają zbijać. Gdy piłka przekroczy granicę boiska, przejmuje ją matka drużyny przeciwnej.

Ciuciubabka

Uczestnicy ustawiają się w kole. Z grupy wytypowana zostaje ciuciubabka (czasami zwana też ślepą babką), zawiązuje się jej oczy, np. chustką, szalikiem, i obraca ją tak, aby straciła orientację.

Pozostali dotykaniem i wołaniem dają ciuciubabce znać, gdzie się znajdują. Ciuciubabka, poruszając się po omacku z szeroko rozstawionymi rękami, usiłuje kogoś złapać.

Jeśli ciuciubabce zagraża niebezpieczeństwo (uderzenie o jakiś przedmiot), pozostałe dzieci ostrzegają ją, wołając:

W niektórych wersjach zabawy ciuciubabka ma zgadnąć po głosie, kogo chwyciła.

Zabawie towarzyszy taka piosenka:
Stara, ślepa ciuciubabka
Po omacku chodzi.
Szuka poczciwego dziecka,
Co ją oswobodzi.
Ciuciubabko, chodź tu bliżej,
Bardzo cię prosimy.
Zgadnij, kto to, powiedz, kto to,
To cię wnet zwolnimy.
Jeśli ciuciubabka zgadnie, kogo pochwyciła,
to ta osoba zostaje nową ciuciubabką.

Zabawy na trzepaku

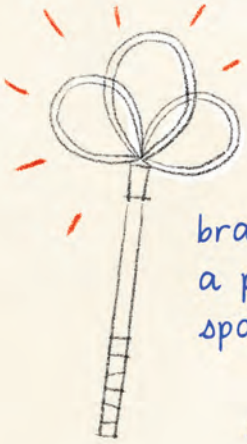

Trzepak to dawne centrum podwórkowych gier i zabaw. Służył za bramkę lub siatkę do gry w piłkę, a przede wszystkim był miejscem spotkań towarzyskich.

Na trzepaku można było wykonywać też najróżniejsze akrobacje:

nietoperz górny

zawiśnięcie na górnej poprzeczce bez użycia rąk, głową w dół, niczym nietoperz

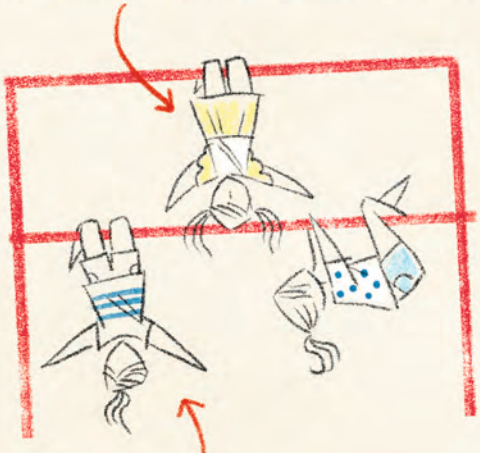

parówka

zawiśnięcie wzdłuż poprzeczki poprzez oplecenie jej nogami i rękami

nietoperz dolny

ta sama figura, ale na dolnej poprzeczce

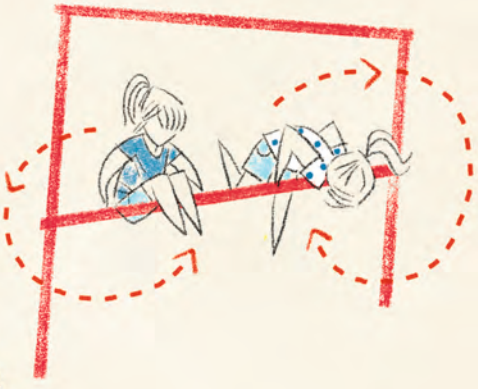

fikołki

przewroty w przód i tył na poprzeczce

cd.

Kogut i kury

Z grupy zostaje wytypowany kogut. Pozostałe dzieci to kury. Kury siedzą na trzepaku, milczą i nie zdradzają swojego położenia. Kogut z zawiązanymi oczami ma po pierwsze znaleźć trzepak, a po drugie dotknąć kury. Kury mogą uciekać, ale poruszając się tylko po trzepaku, nie wolno im stanąć nogą na ziemi. Przegrywa osoba, która zostanie złapana albo dotknie ziemi.

Zabawa ta miała różne nazwy: ślepiec, lunatyk, syf.

Kapsle

Gra podwórkowa dla dwójki lub większej grupy dzieci.

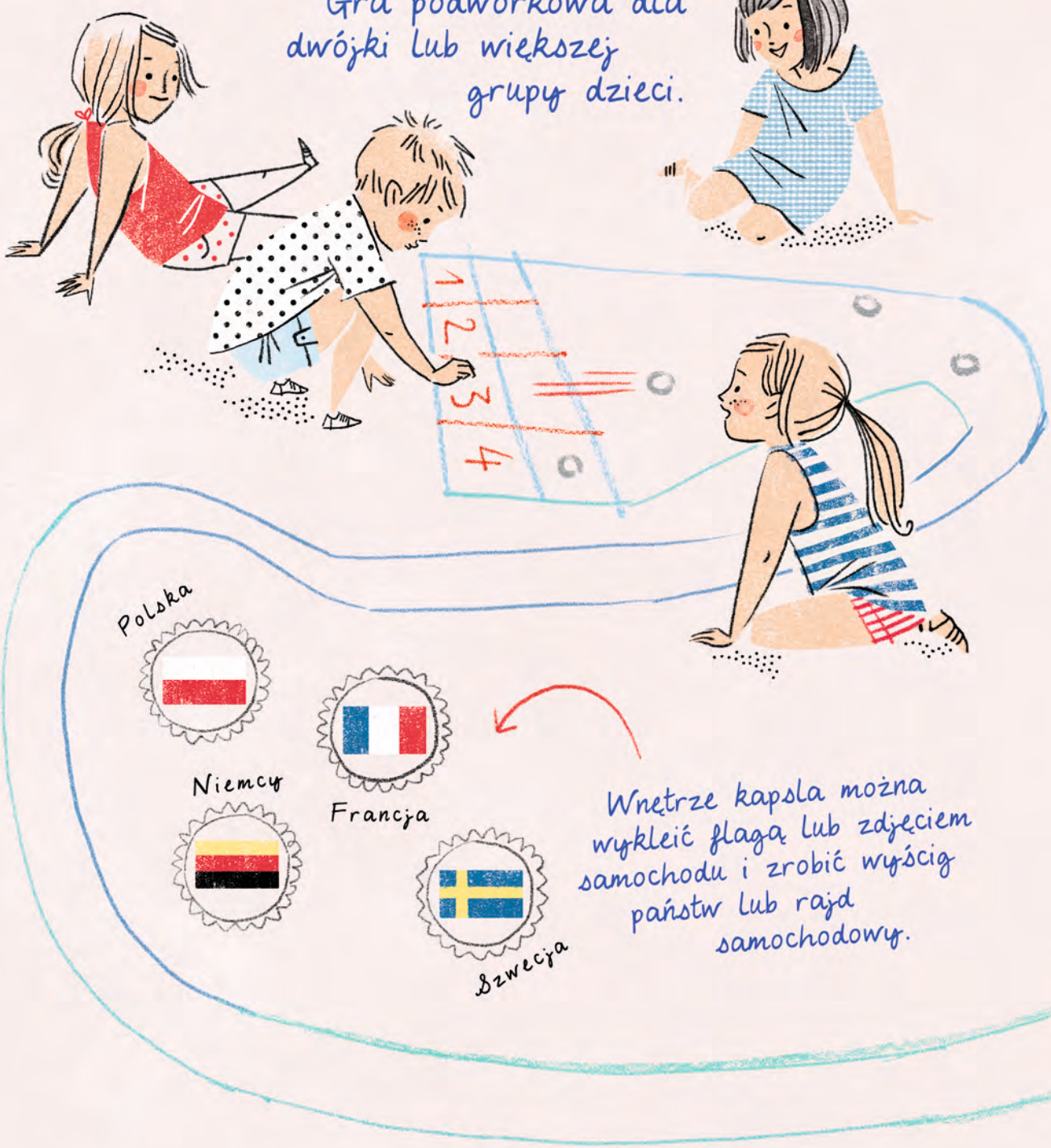

Wnętrze kapsla można wykleić flagą lub zdjęciem samochodu i zrobić wyścig państw lub rajd samochodowy.

przeszkody

Na ziemi, najlepiej kredą na betonie, rysuje się tor – im dłuższy i bardziej skomplikowany, tym ciekawsza i lepsza zabawa.

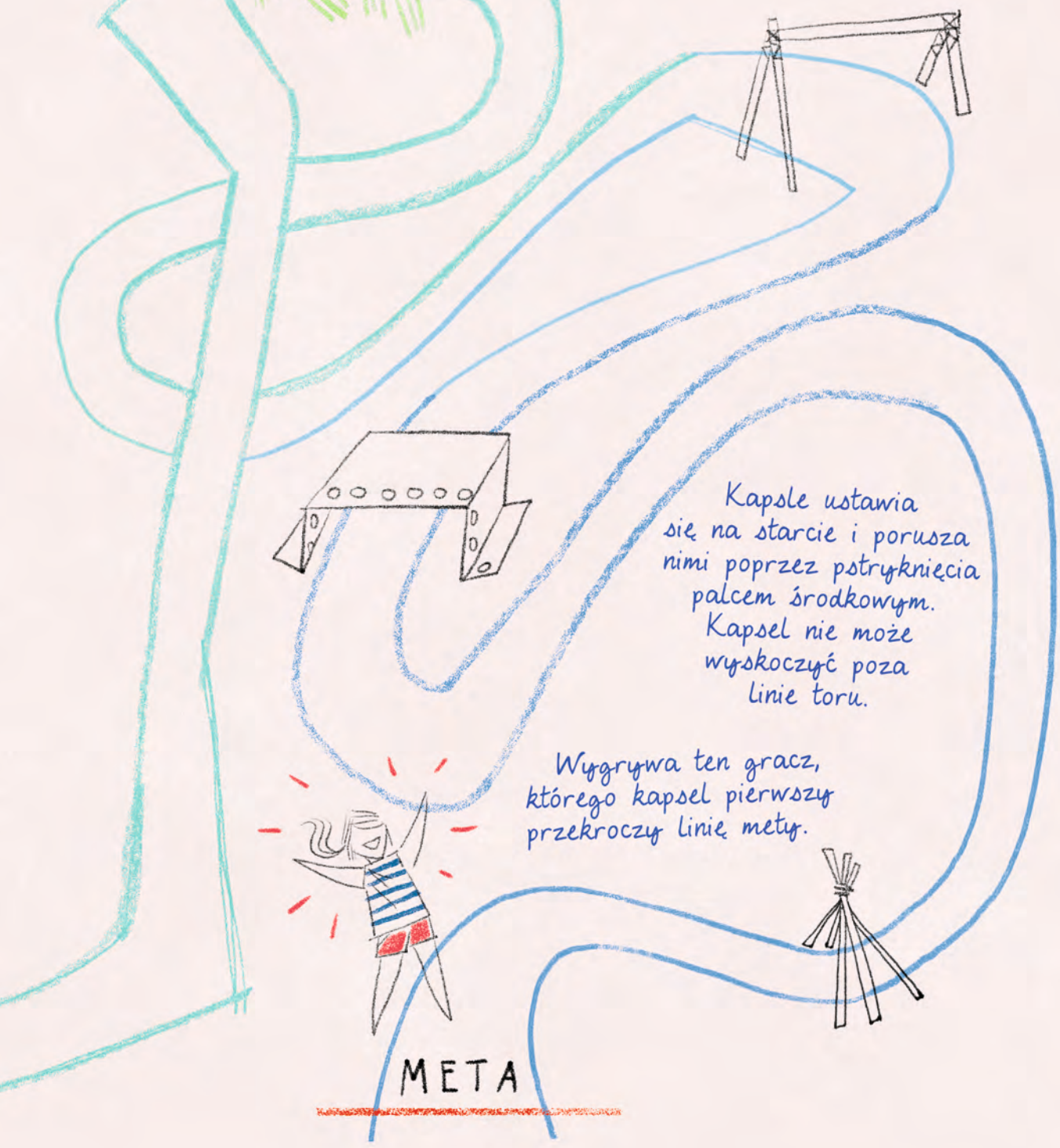

Kapsle ustawia się na starcie i porusza nimi poprzez pstryknięcia palcem środkowym. Kapsel nie może wyskoczyć poza linie toru.

Wygrywa ten gracz, którego kapsel pierwszy przekroczy linię mety.

Teatr cieni

Gdy robi się ciemno i trzeba wrócić do domu z podwórka, można się bawić w teatr cieni. Wystarczy pusta ściana lub płachta jasnego materiału, źródło światła (świeczka, latarka, lampka) i ręce, aby wyczarować niezwykłe przedstawienie.

Można wymyślać dowolne scenariusze, zmieniać bohaterów – wszystko zależy od naszej wyobraźni i wyćwiczenia rąk w tworzeniu skomplikowanych cieni.

Zamiast rąk można wykorzystać różne przedmioty, a także szablony wycięte z kartonu i naklejone na patyczek.

Wydawnictwo NASZA KSIĘGARNIA Sp. z o.o.
02-868 Warszawa, ul. Sarabandy 24c
tel. 22 643 93 89, 22 331 91 49,
faks 22 643 70 28
e-mail: naszaksiegarnia@nk.com.pl

Dział Handlowy:
tel. 22 331 91 55, tel./faks 22 643 64 42
Sprzedaż wysyłkowa: tel. 22 641 56 32
e-mail: sklep.wysylkowy@nk.com.pl www.nk.com.pl

Książka została wydrukowana na papierze
Lux Cream 90 g/m² wol. 1,8.
ZiNG

Redaktor prowadzący **Katarzyna Piętka**
Opieka redakcyjna **Magdalena Korobkiewicz**
Korekta **Joanna Kończak, Ewa Mościcka**
Opracowanie DTP, redakcja techniczna
Agnieszka Czubaszek-Matulka

ISBN 978-83-10-13090-7

PRINTED IN POLAND

Wydawnictwo „Nasza Księgarnia", Warszawa 2016 r.
Wydanie pierwsze
Druk: Zakład Graficzny COLONEL, Kraków